

**2015/8 SAYILI DÖVİZ KAZANDIRICI HİZMET TİCARETİNİN  
DESTEKLENMESİ HAKKINDA KARAR'IN  
UYGULAMA USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN GENELGE**

**BİRİNCİ BÖLÜM  
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar**

**Amaç ve kapsam**

**MADDE 1 -** (1) Bu Genelge'nin amacı ve kapsamı 2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar'ın uygulamasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

**Dayanak**

**MADDE 2 -** (1) Bu Genelge, Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 02/06/2015 tarihli ve 29374 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2015/8 sayılı Karar'ına dayanılarak hazırlanmıştır.

**Tanımlar**

**MADDE 3 -** (1) Bu Genelge'de geçen;

- a) **Bakanlık:** Ekonomi Bakanlığını,
- b) **Genel Müdürlük:** Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğünü,
- c) **HİSER Projesi:** 2015/8 sayılı Karar'ın 19 uncu maddesinde tanımlanan Hizmet Sektörü Rekabet Gücünün Artırılması Projesini,
- ç) **Karar :** 2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar'ı,
- d) **Lojistik şirketi:** Türkiye'de yerleşik olup uluslararası yük/eşya taşımacılığı hizmeti gerçekleştiren, uluslararası lojistik işletmeciliği ve uluslararası taşıma işleri organizatörlüğü yapan şirketi,
- e) **Organizatör:** 2010/5 sayılı Yurt Dışında Fuar Düzenlenmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ kapsamında Bakanlık tarafından organizatör olarak yetkilendirilen firma veya kuruluşu,
- f) **Sağlık kuruluşu:** İlgili kamu kurumunun izin ve denetiminde faaliyet gösteren, en az bir yabancı dilde internet sitesi bulunan ve uluslararası hizmet sunum altyapısına sahip özel veya kamu sektörü kuruluşunu ya da üniversite sağlık/bakım kuruluşunu,

**g) Sağlık turizmi şirketi:** Ana sözleşmesi ve Türkiye'deki sağlık kuruluşları ile akdettiği sözleşmeler çerçevesinde sağlık turizmi alanında faaliyet gösteren, en az bir yabancı dilde internet sitesine ve uluslararası hizmet sunum altyapısına sahip şirketi,

**ğ) Yayıncılık kuruluşu:** Türkiye'de yerleşik süreli ve süresiz basılı yayın yapan yayınevleri ile bu alanda faaliyet gösteren telif ajanslarını

**h) İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (İBGS):** İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğini

**ı) İncelemeci Kuruluş:** Yararlanıcıların gerçekleştireceği destek başvuruları için İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğini, İşbirliği Kuruluşlarının gerçekleştireceği destek başvuruları için Genel Müdürlüğü

ifade eder.

## **İKİNCİ BÖLÜM**

### **Desteklenecek Faaliyetler**

#### **I - Sağlık Turizmi, Bilişim, Eğitim, Film ve Yönetim Danışmanlığı Sektörlerine Yönelik Destek Unsurları**

##### **1) Tescil ve korunma desteği**

**MADDE 4 - (1)** Ürün/hizmet tesciline yönelik giderlerin desteklenmesine ilişkin başvurular, tescil işleminin tamamlanmasını müteakip sağlık turizmi, bilişim, eğitim, film ve yönetim danışmanlığı sektörlerinde faaliyet gösteren yararlanıcılar tarafından "Tescil Desteği Başvuru Belgeleri (EK-4)" ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Bu madde kapsamında ürünün/hizmetin yurtdışında tescil ettirilmesine ilişkin marka/patent bürosu hizmetleri, danışmanlık, ürünün/hizmetin o ülkede başka bir şirket/kuruluş adına tescil ettirilip ettirilmediğine ilişkin olarak yapılacak araştırma, inceleme vb. bütün zorunlu giderler desteklenir.

(3) Tescil yenileme giderleri, destek kapsamında yer almaz.

**MADDE 5- (1)** Yurtiçinde tescil ettirilmiş markaların yurtdışında tescili ve korunmasına ilişkin giderlerin desteklenmesine ilişkin başvurular, tescil ve koruma işleminin tamamlanmasını müteakip sağlık turizmi, bilişim, eğitim, film ve yönetim danışmanlığı sektörlerinde faaliyet gösteren yararlanıcılar tarafından "Marka Yurtdışı Tescil ve Koruma Desteği Başvuru Belgeleri (EK-5)" ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Bu madde kapsamında yurtiçinde tescil ettirilmiş markanın yurt dışında tesciline yönelik marka/patent bürosu hizmetleri, danışmanlık, markanın o ülkede başka bir şirket/kuruluş adına tescil ettirilip ettirilmediğine ilişkin olarak yapılacak araştırma, inceleme vb. bütün zorunlu giderler ile markanın yurtdışında korunmasına ilişkin hukuki danışmanlık giderleri desteklenir.

(3) Tescil yenileme giderleri, destek kapsamında yer almaz.

## 2) Rapor ve yurtdışı şirket alımına yönelik danışmanlık desteği

**MADDE 6 -** (1) Pazar araştırması, sektör, ülke, uluslararası mevzuat, veri madenciliği/veri izleme/değerlendirme faaliyetleri, yabancı şirket veya marka odaklı raporlar (mali ve hukuki raporlar dahil) ile yabancı şirket alımlarına yönelik danışmanlık hizmetlerine (mali ve hukuki danışmanlık dahil) ilişkin giderlerin desteklenebilmesi için sağlık turizmi, bilişim, eğitim ve film sektörlerinde faaliyet gösteren yararlanıcıların, “Rapor/Yurtdışı Şirket Alımına Yönelik Danışmanlık Desteği Ön Onay Başvuru Belgeleri (EK-6A)” ile birlikte incelemeci kuruluşa başvuru yapmaları ve ön onay almaları gerekir. Ön onay verilmeyen raporlar/yabancı şirket alımı danışmanlık hizmetleri desteklenmez. Ön onay, raporu hazırlayan/danışmanlık hizmetini sağlayan kuruluşun tecrübesi, uzmanlık alanı, yapmış olduğu çalışmalar ve raporun/danışmanlık hizmetinin içeriği göz önünde bulundurularak verilir.

(2) Bu madde kapsamında satın alınacak raporlar, yayım tarihi itibarıyla en fazla 2 (iki) yıllık olmalıdır. 2 yıllık sürenin hesaplanmasında destek başvuru tarihi esas alınır.

(3) Raporun/danışmanlık hizmetinin alınmasını müteakip destek başvuruları, “Rapor/Yurtdışı Şirket Alımına Yönelik Danışmanlık Desteği Başvuru Belgeleri (EK-6)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(4) Satın alınan raporların veri tabanı üyeliği şeklinde olması durumunda söz konusu veri tabanına, ön onay formunda belirtilen süre zarfında incelemeci kuruluşça tam erişim sağlanabilmesi gerekmektedir. Söz konusu erişimin sağlanması, destekten faydalanan şirketin/İşbirliği Kuruluşunun sorumluluğunda olup, incelemeci kuruluşun erişimine yönelik herhangi bir ek ücret destek kapsamında değerlendirilmez.

## 3) Belgelendirme desteği

**MADDE 7 –** (1) “Desteklenen Belge ve Sertifikalar Listesi (EK-7B)”nde yer verilen belge/sertifikalara ek olarak ön tanı merkezi ya da ofis açılışına ve/veya işletilmesine yönelik olarak temin edilmesi gereken belgelere ilişkin harcamaların desteklenmesi başvuruları, ilgili belgenin alınmasını müteakip sağlık turizmi, bilişim, eğitim ve film sektörlerinde faaliyet gösteren yararlanıcılar tarafından “Belgelendirme Desteği Başvuru Belgeleri (EK-7)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Bu madde kapsamında aşağıda belirtilen giderler desteklenir.

- a) Müracaat ve doküman inceleme giderleri,
- b) Belgelendirme tetkik giderleri,
- c) Belge kullanım ücretleri,
- ç) Zorunlu kayıt ücretleri,
- d) Danışmanlık giderleri,
- e) Eğitim giderleri,
- f) Gözetim giderleri,

- g) Yenileme giderleri,
- ğ) Test/analiz giderleri.

(3) Bu madde kapsamındaki danışmanlık/eğitim giderleri, her bir belge için en fazla 15.000 ABD Doları tutarında desteklenir.

#### **4) Reklam, tanıtım ve pazarlama desteği**

**MADDE 8 -** (1) Yurtdışına yönelik olarak gerçekleştirilen reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine yönelik giderlerin desteklenmesine ilişkin başvurular, faaliyetin tamamlanmasını müteakip sağlık turizmi, bilişim, eğitim, film ve yönetim danışmanlığı sektörlerinde faaliyet gösteren yararlanıcılar tarafından “Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği Başvuru Belgeleri (EK-8)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Yapılan reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyeti ile doğru hedef kitleye ulaşılması, uygun bir organizasyon mekânının seçilmesi ve tanıtım amaçlı mesajın etkin iletişim yöntemleri kullanılarak verilmesi, bu madde kapsamındaki desteklerden yararlanılması açısından esastır.

(3) Katalog, afiş, broşür, el ilanı gibi basılı tanıtım malzemeleri ile eşantyon malzemelerinin müstakil olarak desteklenmesine ilişkin başvurular, malzemenin kullanıldığı etkinliğe ilişkin bilgi ve görsel örneklerin sunulması koşuluyla değerlendirilir.

(4) Yararlanıcılar; arama motoru ve sosyal medya reklamları kapsamında elektronik ortamda kontrol edilebilen belgeler hariç olmak üzere, yurtdışında düzenlenen ve 20.000 ABD Dolarını aşan fatura, ödeme belgesi, sözleşme, medya planını ve kampanya raporunu bir dilekçe ekinde belgenin düzenlendiği ülkede bulunan Ticaret Müşavirliklerine/ Ataşeliklerine onaylatır. Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği tarafından onaylanması uygun görülen belgelerin üzerine “2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar çerçevesinde onaylanmıştır” şerhinin düşülmesi, imzalanması, isim, soyadı ve tarih yazılması gerekir. Birden fazla sayfayı içeren belgelerde söz konusu şerhin kaç sayfayı kapsadığı belirtilerek sadece ilk ya da son sayfada yer alması ve diğer sayfalara ise Ticaret Müşavirinin/Ataşesinin parafının bulunması yeterlidir. Belgenin fotokopisi üzerinde işlem yapılması halinde, belgenin aslı görüldükten sonra söz konusu şerhe “aslı görülmüştür” ibaresi eklenerek onay işlemi yapılır.

(5) Harcamaya ilişkin belgelerin düzenlendiği ülke ile faaliyetin gerçekleştiği ülke farklı ise harcama belgelerinin onayı, söz konusu belgelerin düzenlendiği ülkede bulunan Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği tarafından gerçekleştirilir. Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği faaliyetin gerçekleştirildiği ülkede bulunan Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği ile irtibata geçerek faaliyete ilişkin bilgi alır. Düzenlenen bir sözleşmede hizmet alınan taraf yabancı ise söz konusu sözleşmenin, yabancı şirketin yerleşik olduğu ülkedeki Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği tarafından onaylanması gerekir.

(6) 2015/8 sayılı Karar’ın 1 no.lu ekinin “özel tanıtım giderleri” kısmında düzenlenen “defile / show / gala / özel sergi-gösterim / basın tanıtımı / kokteyl / seminer / konferans / gameshow / firma / ürün / hizmet / marka / platform lansmanı faaliyetleri” kapsamında,

organizasyonda görevli kişilerin ulaşım ve konaklama giderleri hariç olmak üzere, organizasyonun gerçekleştirilmesi için gerekli giderler yer alır.

(7) Desteğin başlangıç tarihi olarak desteğe konu edilen ilk ay esas alınacak olup destek süresi, bu tarihten itibaren 48 (kırksekiz) ay sonra biter.

## **5) Yurtdışı birim desteği**

**MADDE 9 -** (1) Yurtdışı birimlerin brüt kira (vergi/resmi/harç dahil) ve komisyon giderlerinin desteklenmesine ilişkin başvurular, kira ödemelerinin ve komisyon harcamalarının gerçekleştirilmesini müteakip sağlık turizmi, bilişim, eğitim, film ve yönetim danışmanlığı sektörlerinde faaliyet gösteren yararlanıcılar tarafından “Yurtdışı Birim Desteği Başvuru Belgeleri (EK-9)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) İlgili yararlanıcı, Karar’ın yayımlandığı tarihten önce açmış olduğu birimleri için de bu destekten yararlanabilir.

(3) Yararlanıcılar, yurtdışında düzenlenen kira sözleşmesini, ödeme belgelerini ve yurt dışı birime ait belgeleri, bir dilekçe ekinde harcamanın yapıldığı ülkede bulunan Ticaret Müşavirliklerine/Ataşeliklerine onaylatır. Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği tarafından onaylanması uygun görülen belgelerin üzerine “2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar çerçevesinde onaylanmıştır” şerhinin düşülmesi, imzalanması, isim, soyadı ve tarih yazılması gerekir. Birden fazla sayfayı içeren belgelerde söz konusu şerhin kaç sayfayı kapsadığı belirtilerek sadece ilk ya da son sayfada yer alması ve diğer sayfalara ise Ticaret Müşavirinin/Ataşesinin parafının bulunması yeterlidir. Belgenin fotokopisi üzerinde işlem yapılması halinde, belgenin aslı görüldükten sonra söz konusu şerhe “aslı görülmüştür” ibaresi eklenerek onay işlemi yapılır.

(4) Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği “Yurtdışı Birim Desteği” için kendisine başvuran yararlanıcının yurtdışı birimini ilk destek başvurusunda ve desteğin verilmesi halinde destek süresince her yıl en az bir kez yerinde inceler. Bu incelemeler çerçevesinde Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği söz konusu birimde gerçekleştirilen faaliyetlerin Türkiye’nin döviz kazandırıcı hizmet gelirlerini artırmaya yönelik olup olmadığını değerlendirerek “Yurtdışı Birim Yerinde İnceleme ve Değerlendirme Formu (EK-9B)”nu incelemeci kuruluşa iletir. Ticaret Müşavirliklerinin/Ataşeliklerinin olumsuz görüş bildirmeleri durumunda incelemeci kuruluş ilgili birimi destek kapsamından çıkarır.

(5) Bu Genelge kapsamında 6 (altı) ay ve daha fazla dönemi kapsayan kira ödemelerinin tek seferde yapılması halinde destek ödemesi, altışar aylık dönemler itibarıyla “Yurtdışı Birim Yerinde İnceleme ve Değerlendirme Formu (EK-9B)”nun ibrazını müteakip gerçekleştirilir.

(6) Destek kapsamında bulunan ve destek ödemeleri devam eden birimlerin kira sözleşmelerinin değişmesi durumunda yeni kira sözleşmesi, ilgili Ticaret Müşavirliğine/Ataşeliğine sunulur ve Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği söz konusu kira tutarının rayice uygunluğunu inceleyerek onaylar.

(7) Destek başvurusunda bulunulmuş bir yurt dışı birimin adresinin değiştirilmesi durumunda yeni adresteki birim, eski adresteki birimin devamı olarak değerlendirilir.

(8) Destek kapsamındaki yararlanıcıların yurtiçi veya yurtdışı ortaklık yapılarının destek oranının değişmesini ya da desteğin sonra ermesini gerektirecek şekilde değişmesi halinde değişiklik tarihinden itibaren 3 (üç) ay içerisinde ilgili yararlanıcının incelemeci kuruluşa bildirim yapması gerekir. Belirtilen şekilde ortaklık yapısının değiştiği ve 3 (üç) ay içerisinde bildirimde bulunmadığı tespit edilen yararlanıcılar, birim desteği kapsamından çıkarılır ve bekleyen başvuru dosyaları destek kapsamında değerlendirilmez.

(9) Destek kapsamına alındıktan sonra faaliyetine son verilen birim; kapandığı ya da organik bağın sona erdiği tarihten itibaren 1 (bir) ay içinde yararlanıcı tarafından, o ülkedeki Ticaret Müşavirliğine/Ataşeliğine bildirilir. Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği, kapanan birimi incelemeci kuruluşa derhal bildirir. Bildirimin yapılması halinde söz konusu birim, kapandığı ya da organik bağın sona erdiği tarihten önceki dönem için destekten yararlanır.

(10) Ödeme belgesinde kira ödemesinin hangi aya ait olduğunun belirtilmesi gerekmekte olup bu hususun belirtilmemesi durumunda, kiraya verenden fatura veya konuya ilişkin ödemelerin hangi aya ait olduğuna dair yazı alınması gerekir.

(11) Desteğin başlangıç tarihi olarak desteğe konu edilen ilk ay esas alınacak olup destek süresi, bu tarihten itibaren 48 (kırksekiz) ay sonra biter.

## **6) Danışmanlık desteği**

**MADDE 10 -** (1) Uluslararası pazarlarda rekabet avantajını artırmak üzere pazarlama stratejisi, yurtdışı pazar yapısı ve pazara giriş konularında alınacak danışmanlık hizmetlerine yönelik giderlerin desteklenebilmesi için sağlık turizmi, bilişim, eğitim ve film sektörlerinde faaliyet gösteren yararlanıcıların, danışmanlık hizmetini almaya başlamadan önce; “Danışmanlık Desteği Ön Onay Başvuru Belgeleri (EK-10A)” ile birlikte incelemeci kuruluşa başvuru yapmaları ve ön onay almaları gerekir. Ön onay verilmeyen danışmanlık giderleri desteklenmez. Ön onay; danışmanlık hizmetini sağlayan kuruluşun tecrübesi, uzmanlık alanı, yapmış olduğu çalışmalar ve danışmanlık hizmetinin içeriği göz önünde bulundurularak verilir. Ön onayın verildiği tarihten sonraki harcamalar destek kapsamındadır.

(2) Danışmanlık faaliyetinin gerçekleştirilmesini müteakip destek başvuruları, “Danışmanlık Desteği Başvuru Belgeleri (EK-10)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

## **7) Acenta komisyon desteği**

**MADDE 11 -** (1) Sağlık turizmi ve eğitim sektörlerinde ülkemize uluslararası hasta veya öğrenci getirilmesine, film ve bilişim sektörlerinde ise yapımların/ürünlerin yurt dışında satış ve/veya dağıtımına yönelik acentalara yapılan komisyon harcamalarının desteklenmesine ilişkin başvurular, faaliyetin gerçekleştirilmesini müteakip sağlık turizmi, bilişim, eğitim ve film sektörlerinde faaliyet gösteren yararlanıcılar tarafından “Acenta Komisyon Desteği Başvuru Belgeleri (EK-11)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Acentelik hizmetine ilişkin olarak alınmış faturalarda, söz konusu faaliyetin niteliğinin belirlenebilir olması gerekir. Destek talebinde bulunulan faaliyet ile fatura arasında ilişki kurulamaması durumunda söz konusu harcama kalemi desteklenmez.

(3) Desteğin başlangıç tarihi olarak desteğe konu edilen ilk ay esas alınacak olup destek süresi, bu tarihten itibaren 48 (kırksekiz) ay sonra biter. Desteğe konu edilen ilk ay olarak; eğitim sektöründe faaliyet gösteren yararlanıcılar için ilgili öğrenim döneminin başlangıç ayı, sağlık sektöründe faaliyet gösteren yararlanıcılar için komisyon harcamasına ilişkin faturanın tarihi esas alınır.

## **II - Sağlık Turizmi ve Eğitim Sektörlerine Yönelik İlave Destek Unsurları**

### **1) Tercümanlık hizmetlerinin desteklenmesi**

**MADDE 12 -** (1) Tercümanlık hizmetlerine yönelik giderlerin desteklenmesine ilişkin başvurular, sağlık kuruluşları tarafından en az üçer aylık dönemler itibarıyla “Tercümanlık Desteği Başvuru Belgeleri (EK-12)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) İncelemeci kuruluş destek başvurusunu, istihdam edilen tercümanın eğitimi, yabancı dil bilgisi ve tecrübesini de dikkate alarak sonuçlandırır.

(3) Sağlık kuruluşunun ortağının/ortaklarının tercümanlık hizmeti de vermesi halinde söz konusu ortağa/ortaklara bu kapsamda yapılan ödemeler desteklenmez.

(4) Desteğin başlangıç tarihi olarak desteğe konu edilen ilk ay esas alınacak olup destek süresi, bu tarihten itibaren 48 (kırksekiz) ay sonra biter.

(5) İstihdam desteğinden yararlandırılan personelin fazla mesai, sosyal yardım, ikramiye, prim ve diğer yan hak ödemeleri desteklenmez.

### **2) Hasta yol desteği**

**MADDE 13-** (1) Türkiye’de tedavi edilen uluslararası hastaların ekonomi sınıfı ulaşım giderlerinin desteklenmesine ilişkin başvurular, Genel Müdürlük ile protokol yapan sağlık kuruluşu veya havayolu şirketi tarafından “Hasta Yol Desteği Başvuru Belgeleri (EK-13)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Ülkeye giriş tarihinden itibaren en geç 7 (yedi) gün içinde sağlık kuruluşuna giriş kaydı yapılmayan hastalar, destek kapsamında değerlendirilmez.

(3) Genel Müdürlük ile protokol yapmak isteyen sağlık kuruluşu, “Uluslararası Hasta Beyan Formu (EK-13A)”, Sağlık Bakanlığının kuruluşun faaliyetine yönelik iznini gösteren belge örneği ve yetkili/yetkililer tarafından tarih kısmı boş bırakılarak imzalanmış 2 (iki) nüsha “Hasta Yol Protokolü (EK-13B)” ile birlikte; havayolu şirketi ise Türkiye’ye uluslararası yolcu taşımacılığı yapılmasına ilişkin izin belgesinin örneği ile yetkili/yetkililer tarafından tarih kısmı boş bırakılarak imzalanmış 2 (iki) nüsha “Hasta Yol Protokolü (EK-13B)” ile birlikte Genel Müdürlüğe başvuru yapar. Destek başvuruları, Genel Müdürlük ile protokol imzalanmasını müteakip yapılabilir.

(4) Desteğin başlangıç tarihi olarak desteğe konu edilen ilk ay esas alınacak olup destek süresi, bu tarihten itibaren 48 (kırksekiz) ay sonra biter.

### **3) Münhasıran yurtdışına yönelik olarak yurtiçinde gerçekleştirilen tanıtım ve eğitim faaliyetlerinin desteklenmesi**

**MADDE 14 - (1)** Yurtdışından davet edilen akademisyen/uzman/ilgili kişi veya kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımı ile münhasıran yurtdışına yönelik olarak yurtiçinde düzenlenen tanıtım ve pazarlama/eğitim etkinliklerine ilişkin giderlerinin desteklenebilmesi için, ilgili sağlık kuruluşu veya eğitim kurumu tarafından etkinliğin başlangıç tarihinden en az 1 (bir) ay önce “Yurtiçi Tanıtım/Eğitim Desteği Ön Onay Başvuru Belgeleri (EK-14A)” ile birlikte eksiksiz olarak incelemeci kuruluşa başvuru yapılması gerekir. Ön onay verilmeyen etkinlikler desteklenmez.

(2) Yurtiçi tanıtım/eğitim etkinliğinin tamamlanmasını müteakip destek başvuruları, “Yurtiçi Tanıtım/Eğitim Desteği Başvuru Belgeleri (EK-14)” ile birlikte incelemeci kuruluşa yapılır.

(3) Bu madde kapsamında aşağıda belirtilen giderler desteklenir.

- a) Organizasyona iştirak eden yabancı davetlilerin ekonomi sınıfı ulaşım ve transfer giderleri,
- b) Organizasyona iştirak eden yabancı davetlilerin günlük 150 ABD Dolarına kadar konaklama (oda ve kahvaltı) giderleri,
- c) Tercümanlık giderleri,
- ç) Tanıtım/eğitim organizasyon giderleri (yer kirası, ilgili teknik araç ve gereçlerin kira giderleri, yemek ve ikram giderleri, vb.),
- d) Halkla ilişkiler ve danışmanlık hizmeti giderleri,
- e) Yurtdışından davet edilen eğitmeniye/konuşmacıya ödenen ücret,
- f) Katalog, broşür ve tanıtım malzemeleri giderleri.

(4) Bu maddenin üçüncü fıkrasının (b), (c), (ç) ve (e) bentlerinde belirtilen giderler, en fazla 5 (beş) gün süreyle desteklenir.

5) Ön onay verilen programın katılımcı listesine ilişkin değişiklikler program başlangıç tarihinden önce, diğer değişiklikler ise değerlendirilmek üzere programın başlangıç tarihinden en geç 7 (yedi) gün önce incelemeci kuruluşa bildirilir. Bahsi geçen süre içinde bildirilmeyen değişiklikler değerlendirmeye alınmaz. Bununla birlikte haklı sebeplerin varlığı halinde işbirliği kuruluşu, söz konusu hususları, ilgili belgelerle birlikte değerlendirilmek üzere incelemeci kuruluşa sunabilir.

### **III - Bilişim ve Film Sektörlerine Yönelik İlave Destek Unsurları**

#### **1) Pazara girişin desteklenmesi**

**MADDE 15 - (1)** Bilgisayar oyunları veya mobil uygulamaların yurtdışında pazarlanmasına yönelik olarak gerçekleştirilen yerelleştirme (tercüme, hedef pazar uyumlaştırması v.b.), DVD hazırlama ve çoğaltma, barındırma (hosting) giderlerinin; görsel, yazılı, işitsel medya ve internet reklamları ile internet sitesi hazırlanmasına yönelik giderlerin (oyunun/uygulamanın tanıtımı ve/veya online oynanması için hazırlanan internet sitesi tasarım, kodlama ve içeriklendirme harcamaları) desteklenmesine ilişkin başvurular, söz



konusu bilgisayar oyunu/mobil uygulamanın uluslararası tüketiciye sunulmasını müteakip bilişim şirketi tarafından “Bilgisayar Oyunu/Mobil Uygulama Pazara Giriş Desteği Başvuru Belgeleri (EK-15)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Yurtdışına yönelik olarak hazırlanmış bilgisayar oyunları veya mobil uygulamalara ilişkin barındırma gideri, her bir bilgisayar oyunu/mobil uygulama için en fazla 20.000 ABD Doları tutarında desteklenir.

**MADDE 16 - (1)** Bir filmin yurtdışında pazarlanmasına yönelik pazara giriş giderlerinin desteklenmesine ilişkin başvurular, pazara giriş giderlerinin gerçekleştirilmesini müteakip film dağıtımıcısı ve/veya yapımcısı şirket tarafından “Film Yurtdışı Pazarlama Desteği Başvuru Belgeleri (EK-16)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Bu madde kapsamında aşağıda giderler desteklenir.

- a) Film gösterimi için gerekli olan izin/sınıflandırma belgesi giderleri,
- b) Dublaj ve alt yazı giderleri,
- c) Filmin gösterime girdiği ülke için hazırlanmış afiş ve basılı malzeme giderleri,
- ç) Çoğaltım giderleri,
- d) Görsel, yazılı ve işitsel tanıtım giderleri.

### **2) Mobil uygulamalar ve bilgisayar oyunlarının komisyon giderlerinin desteklenmesi**

**MADDE 17 - (1)** Mobil uygulamalar veya bilgisayar oyunlarının yurt dışı satışına yönelik olarak oluşan ve uygulama/oyun platformlarınınca tahsil edilen komisyon bedellerinin desteklenmesine ilişkin başvurular, komisyon giderinin oluşmasını müteakip en az üçer aylık dönemler itibarıyla bilişim şirketi tarafından “Bilgisayar Oyunu/Mobil Uygulama Komisyon Desteği Başvuru Belgeleri (EK-17)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Başvuru sahibi şirketin, uygulama/oyunun platformlarda satışı sonucu oluşacak komisyon giderlerinin desteklenebilmesi için bahse konu uygulamayı/oyunu kendi adına pazarlaması ve söz konusu platformda hesabının bulunması gerekir.

### **3) Mobil uygulama ve bilgisayar oyunlarının geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi**

**MADDE 18 - (1)** Uluslararası tüketiciye yönelik olarak yabancı dilde hazırlanacak/uyumlaştırılacak olan mobil uygulama/bilgisayar oyunu için satın alınan ya da kiralanmış yazılım lisans giderleri ile ilk defa istihdam edilecek personelin aylık brüt ücretlerine yönelik giderlerin desteklenebilmesi için bilişim şirketinin “Bilgisayar Oyunu/Mobil Uygulama Geliştirme Desteği Ön Onay Başvuru Belgeleri (EK-18A)” ile birlikte incelemeci kuruluşa başvuru yapması ve ön onay alması gerekir. Her bir geliştirme projesi en fazla 1 (bir) yıl için desteklenir.

(2) Bilgisayar oyununun/mobil uygulamanın hazırlanarak uluslararası tüketiciye sunulmasını müteakip destek başvuruları, “Bilgisayar Oyunu/Mobil Uygulama Geliştirme Desteği Başvuru Belgeleri (EK-18)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(3) Onaylanan proje ve/veya projeler kapsamında; aynı döneme ilişkin olarak en fazla 2 (iki) adet personel için destek verilir.

(4) İstihdam desteğinin başlangıç tarihi olarak desteğe konu edilen ilk ay esas alınacak olup destek süresi, bu tarihten itibaren 48 (kırk sekiz) ay sonra biter.

(5) İstihdam desteğinden yararlandırılan personelin fazla mesai, sosyal yardım, ikramiye, prim ve diğer yan hak ödemeleri desteklenmez. Şirket ortağı personelin istihdam giderleri desteklenmez.

(6) İstihdamı desteklenen personelin brüt ücreti, herhangi bir kamu kurum ve kuruluşunca sağlanan desteklerden yararlandırılmaz. 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde Ar-Ge ve tasarım merkezleri ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında tam veya kısmi zamanlı olarak teşviklerden yararlanan personel giderleri net ücret üzerinden desteklenir.

#### **4) Film platosu/stüdyosu kullanım giderlerinin desteklenmesi**

**MADDE 19 -** (1) Türkiye’de çekilen yabancı filmlerin film platosu/stüdyo kirası giderlerinin desteklenmesine ilişkin başvurular, kira ödemelerini müteakip film platosu/stüdyosu işleten şirket tarafından “Film Platosu/Stüdyosu Kullanım Gideri Desteği Başvuru Belgeleri (EK-19)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

#### **5) Film kapsamında yapılan reklam giderlerinin desteklenmesi**

**MADDE 20 –** (1) Filmlere verilen reklam giderlerinin desteklenmesine ilişkin başvurular, filmin yurtdışında gösterime girmesini veya satışa sunulmasını müteakip reklamı veren kuruluş tarafından “Reklam Desteği Başvuru Belgeleri (EK-20)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) İlgili yapımcı şirket, reklam şirketleri ile akdettiği sözleşmelerin bir örneğini incelemeci kuruluşa iletir. İncelemeci kuruluş destek sınırının aşılmasının söz konusu olması halinde durum hakkında yapımcı şirkete yazılı bilgi verir.

### **IV- İşbirliği Kuruluşlarına Yönelik Destek Programı**

#### **1) Ticaret ve alım heyeti programlarının desteklenmesi**

**MADDE 21 -** (1) Sağlık turizmi, bilişim, film, eğitim, yönetim danışmanlığı, yayıncılık ve lojistik sektörlerinde faaliyet gösteren işbirliği kuruluşları tarafından düzenlenen, yol hariç azami 10 (on) gün süreyle gerçekleştirilecek ticaret ve alım heyeti programlarına yönelik giderlerin desteklenebilmesi için işbirliği kuruluşunun programın

başlangıç tarihinden en az 1 (bir) ay önce “Ticaret Heyeti/Alım Heyeti Desteği Ön Onay Başvuru Belgeleri (EK-21)” ile birlikte eksiksiz olarak incelemeci kuruluşa başvuru yapılması gerekir. İncelemeci kuruluş mevcut başvuru belgeleri üzerinden değerlendirme yapar. Ön onay verilmeyen heyet programları desteklenmez.

(2) Programın gerçekleştirilmesini müteakip destek başvuruları, işbirliği kuruluşu tarafından “Ticaret Heyeti/Alım Heyeti Desteği Başvuru Belgeleri (EK-21E)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(3) Bu madde kapsamında aşağıda belirtilen giderler desteklenir.

a) Organizasyonu yapan işbirliği kuruluşunun ve organizasyona katılım sağlayan yararlanıcıların/işbirliği kuruluşlarının/katılımcıların en fazla 2 (iki) temsilcisinin uluslararası ve/veya şehirlerarası ekonomi sınıfı ulaşım ve transfer giderleri,

b) Organizasyonu yapan işbirliği kuruluşunun ve organizasyona katılım sağlayan yararlanıcıların/işbirliği kuruluşlarının/katılımcıların en fazla 2 (iki) temsilcisinin temsilci başına günlük 150 ABD Dolarına kadar konaklama (oda ve kahvaltı) giderleri,

c) Tercümanlık giderleri,

ç) Toplantı ve ikili görüşme organizasyon giderleri (yer kirası, ilgili teknik araç ve gereçlerin kira giderleri vb.),

d) Görsel, yazılı ve işitsel tanıtım giderleri,

e) Halkla ilişkiler ve danışmanlık hizmeti giderleri,

f) Katalog, broşür ve tanıtım malzemeleri giderleri,

g) Fuar, kongre, konferans, seminer, festival, film marketleri gibi etkinliklere ilişkin kayıt ücretleri ve eşleştirme giderleri

ğ) Onaylanan ticaret heyetleri kapsamında gerçekleştirilecek ön heyet giderleri (Ön heyet kapsamında, yurtdışında görevlendirilen en fazla 2 (iki) işbirliği kuruluşu/yararlanıcı temsilcisinin ulaşım ve konaklama giderleri, bu fıkranın [a] ve [b] bentlerinde belirtilen koşullarda desteklenir).

(4) İşbirliği kuruluşları bir takvim yılı içerisinde en fazla 10 (on) adet ticaret ve 10 (on) adet alım heyeti programına yönelik desteklerden yararlanabilir.

(5) En az 8 (sekiz) yararlanıcının katılım sağladığı ticaret heyeti programları desteklenir. Alım heyeti programlarında, katılımcı sayısında sınırlama bulunmamaktadır.

(6) Ticaret ve alım heyeti yararlanıcılarının/katılımcıların heyet programı dışındaki bir etkinlik sebebiyle heyet güzergâhından farklı bir güzergahta kullandığı ulaşım araçlarına ait harcamaları destek kapsamında değerlendirilmez.

(7) Ticaret ve alım heyeti yararlanıcılarının/katılımcıların heyetin başlangıç tarihlerinden 1 (bir) gün önceki ve heyetin bitiş tarihinden 1 (bir) gün sonraki ulaşım harcamaları desteklenir. Yararlanıcıların/katılımcıların gidiş-dönüş tarihlerinin, söz konusu tarihlerden farklı olması ya da heyet ile aynı güzergahı kullanmamaları halinde, daha düşük tutarda olması şartıyla destek kapsamındaki emsal ulaşım harcaması, yararlanıcının/katılımcının ulaşım harcaması olarak kabul edilerek desteklenir.

(8) Ön onay verilen programın katılımcı listesine ilişkin değişiklikler program başlangıç tarihinden önce, diğer değişiklikler ise değerlendirilmek üzere programın başlangıç

tarihinden en geç 7 (yedi) gün önce incelemeci kuruluşa bildirilir. Bahsi geçen süre içinde bildirilmeyen değişiklikler değerlendirmeye alınmaz. Bununla birlikte haklı sebeplerin varlığı halinde işbirliği kuruluşu, söz konusu hususları, ilgili belgelerle birlikte değerlendirilmek üzere incelemeci kuruluşa sunabilir.

(9) Aralarında organik bağ olan şirketlerin birbiri yerine heyete katılımı destek kapsamında değerlendirilmez.

## **2) HİSER Projesi Desteği**

### **HİSER Projesi başvurusu**

**MADDE 22-** (1) İşbirliği kuruluşu tarafından düzenlenen HİSER Projesi'nin desteklenebilmesi için işbirliği kuruluşunun, planlanan proje başlangıç tarihinden en az 2 (iki) ay önce "HİSER Projesi Onay Başvuru Belgeleri (EK-22)" ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa başvuru yapması ve onay alması gerekir. İncelemeci kuruluş proje başvurularını, ihracat stratejisi ve politikaları çerçevesinde içerik, amaca uygunluk, bütçe ve işbirliği kuruluşunun proje yönetim kapasitesi açısından değerlendirerek sonuçlandırır.

(2) Söz konusu değerlendirmeyi müteakip incelemeci kuruluş, proje üzerinde işbirliği kuruluşu ile görüşmeler gerçekleştirebilir, bu görüşme ve değerlendirmeler sonucunda projeyi onaylayabilir, projeye ilişkin değişiklik ve geliştirme önerilerinde bulunabilir veya projeyi reddedebilir. Proje kapsamında İstihdam, İhtiyaç Analizi, Eğitim/Danışmanlık, Yurtdışı/Yurtiçi Pazarlama Faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için projenin incelemeci kuruluş tarafından onaylanması gerekir.

(3) Değerlendirme sonucu, proje sahibi işbirliği kuruluşuna yazılı olarak bildirilir. Projenin incelemeci kuruluş tarafından onaylanması halinde işbirliği kuruluşu, söz konusu bildirim müteakip projeyi yürütmeye başlayabilir. Projenin 36 (otuzaltı) aylık süresinin hesaplanmasında, onaylanan proje kapsamında gerçekleştirilecek ilk faaliyetin incelemeci kuruluşça onaylandığı tarih esas alınır.

(4) İşbirliği kuruluşu, diğer bir işbirliği kuruluşu ile birlikte ortak proje başvurusunda bulunabilir. Projede başvuru sahibi işbirliği kuruluşunun ve varsa projede ortak olarak yer alan işbirliği kuruluşunun üyeleri yer alabilir. Bir HİSER Projesinde en az 10 (on) şirketin yer alması gerekir.

### **İhtiyaç analizi**

**MADDE 23-** (1) HİSER Projesi'nin ilk aşaması olan ihtiyaç analizi faaliyeti kapsamında, yararlanıcıların rekabet güçlerinin ve ihracat kapasitelerinin geliştirilmesini teminen şirket/kurum/kuruluş, sektör, pazar analizi, vb. incelemeler yapılarak yararlanıcıların ihracat potansiyeli belirlenir, proje iş planı ve ihracat stratejisi hazırlanır ve projenin yol haritası oluşturulur.

(2) Proje onayını müteakip işbirliği kuruluşu, projeye katılacak yararlanıcılar için ihtiyaç analizi yaptırmak üzere “İhtiyaç Analizi Faaliyeti Başvuru Belgeleri (EK-23)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa başvuru yapar.

(3) İşbirliği kuruluşu, ihtiyaç analizi faaliyeti kapsamında yapacağı hizmet alımlarında, “İlave Destek Verilecek İller Listesi (EK-2)”inde yer alan illerde en az 2, diğer illerde en az 3 şirket veya üniversiteden yapılacak çalışmaların ayrıntılı planını ve bütçesini içeren teklif alır. İşbirliği kuruluşu, “en kaliteli hizmet-en uygun fiyat” prensibi doğrultusunda seçimini yapar ve seçtiği teklifi diğer tekliflere ilişkin belgelerle birlikte başvuru esnasında incelemeci kuruluşa ibraz eder.

(4) Bu kapsamda aşağıda belirtilen giderler desteklenir.

- a) İhtiyaç analizi rapor bedeli,
- b) Faaliyet organizasyon giderleri (yer kirası, ilgili teknik araç ve gereçlerin kira giderleri, afiş-broşür giderleri, tercümanlık vb.).

(5) İhtiyaç analizi faaliyetinin tamamlanmasını müteakip ihtiyaç analizi raporu ve proje yol haritası İşbirliği Kuruluşu tarafından, projenin onaylanmasını takip eden en geç 6 ay içerisinde incelemeci kuruluşa iletilir. Belirtilen sürede ihtiyaç analizi raporunun iletilmemesi durumunda proje iptal edilir.

(6) İncelemeci kuruluş, incelemenin ardından İşbirliği Kuruluşunu raporu sunmak üzere çağırabilir, raporu olduğu gibi onaylayabilir, rapora ilişkin değişiklik ve geliştirme önerilerinde bulunabilir veya raporu reddedebilir. İhtiyaç analizine ilişkin değişiklik taleplerinin, değişiklik bildirim tarihinden itibaren en geç 3 ay içerisinde tekemmül ettirilememesi durumunda proje iptal edilir.

(7) İhtiyaç analizi faaliyetinin bitiş tarihi, ihtiyaç analizi raporunun incelemeci kuruluş tarafından onaylandığı tarihtir. İşbirliği kuruluşu, incelemeci kuruluşun raporu onaylamasını müteakip faaliyet başvurusunda bulunabilir. Başvurusu yapılan faaliyetlerin, proje yol haritasında olan faaliyetler olması esastır.

### **Eğitim ve danışmanlık faaliyeti**

**MADDE 24 -** (1) Başvurusu onaylanıp ihtiyaç analizi faaliyetini gerçekleştiren işbirliği kuruluşu, analiz sonuçlarını da göz önünde bulundurarak eğitim faaliyetine ihtiyaç duyulması halinde “Eğitim Faaliyeti Başvuru Belgeleri (EK-24)”; danışmanlık faaliyetine ihtiyaç duyulması halinde ise “Danışmanlık Faaliyeti Başvuru Belgeleri (EK-24B)” ile birlikte faaliyetin başlamasından en az 15 (on beş) gün önce doğrudan veya posta ile eksiksiz olarak incelemeci kuruluşa onay başvurusu yapar.

(2) İşbirliği kuruluşunun, bu kapsamda yapacağı hizmet alımlarında teklif alınması, seçim yapılması ve incelemeci kuruluşa tekliflere ilişkin belgelerin sunulması konusunda bu Genelge'nin 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uygulanır.

(3) İhtiyaç analizini gerçekleştiren kuruluşun aynı projenin eğitim ve danışmanlık faaliyetleri kapsamında hizmet vermemesi esastır. Haklı gerekçelerin varlığı halinde, incelemeci kuruluş aynı kuruluştan eğitim ve danışmanlık hizmeti alınmasını uygun görebilir.

(4) Bu kapsamda aşağıda belirtilen giderler desteklenir.

- a) Eğitim ve/veya danışmanlık gideri,
- b) Faaliyet organizasyon giderleri (yer kirası, ilgili teknik araç ve gereçlerin kira giderleri, afiş-broşür giderleri, tercüman giderleri,vb).

### **İstihdam**

**MADDE 25 - (1)** HİSER Projesi'nin kümelenme anlayışı temelinde planlanması ile proje faaliyetlerinin organizasyonuna ve koordine edilmesine yönelik olarak işbirliği kuruluşları tarafından istihdam edilen en fazla 2 uzman personelin istihdam giderlerinin proje süresince desteklenebilmesi için kuruluş "İstihdam Desteği Başvuru Belgeleri (EK-25)" ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa başvuru yapar.

(2) Bu madde kapsamında istihdam edilen uzman personelin Türkiye'deki üniversitelerin veya denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtdışındaki üniversitelerin en az 4 yıllık eğitim veren bölümlerinden mezun olması ve son 2 (iki) yıl içinde Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) alması veya Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından belirlenen kriterlere göre eşdeğeri yabancı dil belgesine sahip olması gerekir. Bunun yanı sıra, istihdam edilecek uzman personelin değerlendirilmesinde proje yönetimi, küme yönetimi, organizasyon ve iletişim becerileri ile sektör veya dış ticaret alanındaki deneyimleri dikkate alınır.

(3) İşbirliği kuruluşu, ilk defa istihdam edeceği en fazla 2 (iki) uzman personel için destekten faydalanabilir. Daha önce bir HİSER Projesi veya 2010/8 sayılı Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ çerçevesinde destek kapsamına alınmış UR-GE Projesinde istihdam edilen personel için, ilk defa istihdam edilme koşulu aranmaz.

(4) Bu projelerde istihdam edilen uzman personelin her biri için proje süresince ilgili işbirliği kuruluşunun emsal personeli istihdam gideri esas alınır.

(5) İşbirliği Kuruluşu uzman personeli HİSER Projesi onay tarihinden sonraki bir dönem için istihdam edebilir. Ancak istihdam giderine ilişkin destek ödemesinin yapılabilmesi için İhtiyaç Analizi Çalışmasının tamamlanması ve ihtiyaç analizi raporunun incelemeci kuruluşça onaylanması gerekmektedir.

(6) İstihdam desteğinden yararlandırılan personelin fazla mesai, sosyal yardım, ikramiye, prim ve diğer yan hak ödemeleri desteklenmez.

## **Yurtdışı ve yurtiçi pazarlama faaliyetleri**

**MADDE 26 -** (1) İşbirliği kuruluğu, yurtdışı ve yurtiçi pazarlama organizasyonları için “Yurtdışı/Yurtiçi Pazarlama Faaliyeti Başvuru Belgeleri (EK-26)” ile birlikte programın başlamasından en az 30 (otuz) gün önce doğrudan veya posta ile eksiksiz olarak ile incelemeci kuruluğu onay başvurusu yapar.

(2) İşbirliği kuruluşunca düzenlenen yurtdışı ve yurtiçi tanıtım organizasyonu kapsamında her bir organizasyonun aşağıda belirtilen giderleri desteklenir.

- a) Yurtdışı pazarlama faaliyetlerinde bir yararlanıcıdan ve işbirliği kuruluşundan en fazla 2 temsilcinin; yurtiçi tanıtım organizasyonunda ise davetli yabancı şirket/kuruluştan en fazla 2 temsilcinin uluslararası ve/veya şehirlerarası ulaşımında kullanılan ekonomi sınıfı uçak, tren, gemi, otobüs bileti ile transfer giderleri,
- b) Yurtdışı pazarlama faaliyetlerinde bir yararlanıcıdan ve işbirliği kuruluşundan en fazla 2 temsilcinin; yurtiçi tanıtım organizasyonunda ise davetli yabancı şirket/kuruluştan en fazla 2 temsilcinin kişi başına günlük 150 ABD Dolarını geçmemek kaydıyla oda ve kahvaltı giderleri,
- c) Tercümanlık giderleri,
- ç) Seminer, konferans, toplantı ve ikili görüşme organizasyon giderleri (yer kirası, ilgili teknik araç ve gereçlerin kira giderleri, vb.),
- d) Görsel, yazılı ve işitsel tanıtım giderleri,
- e) Halkla ilişkiler ve danışmanlık hizmeti giderleri,
- f) Katalog, broşür ve tanıtım malzemeleri giderleri,
- g) Fuar katılımına ilişkin kayıt ücretleri,
- ğ) Onaylanan yurtdışı pazarlama faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilecek ön heyet giderleri (Ön heyet kapsamında, yurtdışında görevlendirilen en fazla 2 (iki) işbirliği kuruluşu/yararlanıcı temsilcisinin ulaşım ve konaklama giderleri, bu fıkranın [a] ve [b] bentlerinde belirtilen koşullarda desteklenir).

(3) Yurtdışı pazarlama faaliyetlerine en az 6 (altı) yararlanıcının katılımı zorunlu olup yurtiçi pazarlama organizasyonlarında katılımcı sayısında sınırlama bulunmamaktadır.

(4) Yurtdışı/yurtiçi pazarlama faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyetlerin (ortak pazar araştırmaları, küme tanıtım faaliyetleri, eşleştirme, kurum/kuruluş ziyaretleri v.b.) her biri için destek kapsamında olan süre yol hariç en fazla 10 (on) gündür.

(5) HİSER Projesi kapsamında yararlanıcılara yönelik olarak yurtdışı/yurtiçi pazarlama faaliyeti düzenlenebilmesi için; yararlanıcıların ihtiyaç analizi, eğitim ve/veya danışmanlık faaliyetlerine katılmış olmaları gerekir.

## **Uygulama**

**MADDE 27-** (1) İşbirliği kuruluşu, proje kapsamında gerçekleştirilen her bir faaliyeti müteakip destek ödemelerinin gerçekleştirilebilmesi için “Destek Ödemeleri Başvuru Belgeleri (EK-27)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluğu başvuruya yapar. İstihdam desteği başvuruları, üçer aylık dönemler itibarıyla yapılır.

(2) İşbirliği kuruluşu, onaylanmış proje kapsamına proje süresince faaliyetler ekleyebilir. Yeni faaliyet eklemek için faaliyetin türüne göre, ihtiyaç analizi, eğitim ve danışmanlık faaliyetleri için faaliyet başlangıç tarihinden en az 15 (on beş) gün, yurtdışı ve yurtiçi pazarlama faaliyetleri için en az 30 (otuz) gün önce ilgili Faaliyet Başvuru Formları kullanılarak doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşu başvuru yapılır.

(3) Ön onay verilen yurtdışı ve yurtiçi pazarlama faaliyetleri programın katılımcı listesine ilişkin değişiklikler program başlangıç tarihinden önce, diğer değişiklikler ise değerlendirilmek üzere programın başlangıç tarihinden en geç 7 (yedi) gün önce incelemeci kuruluşu bildirilir. Ön onay verilen diğer etkinliklerde herhangi bir değişiklik olması halinde, değişiklik talebi faaliyetin başlangıç tarihinden en az 7 (yedi) gün önce incelemeci kuruluşu iletilir. Bahsi geçen süre içinde bildirilmeyen değişiklikler değerlendirmeye alınmaz. Bununla birlikte haklı sebeplerin varlığı halinde işbirliği kuruluşu, söz konusu hususları, ilgili belgelerle birlikte değerlendirilmek üzere incelemeci kuruluşu sunabilir.

(4) İncelemeci kuruluş gerekli görülen durumlarda yerinde izleme ve değerlendirme yapar ve/veya yaptırır. Yapılan izleme ve değerlendirmeler sonucunda, proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin usulüne uygun ve onaylanan şekilde yürütülmediğinin tespiti halinde ilgili faaliyet desteklenmez.

(5) İhtiyaç analizi, eğitim ve/veya danışmanlık faaliyetlerinde işbirliği kuruluşunun hizmet aldığı kuruluşun söz konusu hizmetleri başvuruda taahhüt edilen şekilde yerine getirmediğinin tespiti halinde, ilgili kuruluşun yer aldığı yeni proje başvuruları değerlendirmeye alınmaz.

(6) İşbirliği kuruluşu, onaylanmış HİSER Projesi kapsamında, ihtiyaç analizi raporu incelemeci kuruluş tarafından onaylanana kadar projeye yeni yararlanıcı ekleyebilir. İncelemeci kuruluş, İşbirliği kuruluşunun projeye yeni yararlanıcı ekleme başvurusunu değerlendirir ve sonuçlandırır. Projeye yeni eklenecek her firma ihtiyaç analizi çalışmasına dahil edilir.

### **İzleme ve değerlendirme**

**MADDE 28 -** (1) Proje sahibi işbirliği kuruluşları, proje ve faaliyetlerin incelemeci kuruluş tarafından izlenmesini ve değerlendirilmesini teminen “HİSER Projesi Sonuç Raporu (EK-28)”nu projenin bitim tarihini müteakip doldurarak doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşu gönderir. Gönderilmemesi halinde aynı işbirliği kuruluşunun yeni proje başvuruları değerlendirmeye alınmaz.

(2) HİSER Projesi'nin izlenmesinde ve değerlendirilmesinde “HİSER Projesi Değerlendirme Formu\_Yararlanıcı (EK-28A)” ve “HİSER Projesi Değerlendirme Formu\_İşbirliği Kuruluşu (EK-28B)”ndan yararlanılır.



### 3) Diğer Faaliyetlerinin Desteklenmesi

#### Rapor ve yurtdışı şirket alımı, reklam tanıtım ve pazarlama, yurt içi tanıtım ve eğitim faaliyetleri ile yurt dışı birimlerin desteklenmesi

**MADDE 29** - (1) Sağlık turizmi, bilişim, film, eğitim, yönetim danışmanlığı, yayıncılık ve lojistik sektörlerinde faaliyet gösteren işbirliği kuruluşlarının rapor ve yurtdışı şirket alımına yönelik danışmanlık, reklam tanıtım ve pazarlama, yurtiçi tanıtım ve eğitim faaliyetlerinin desteklenmesinde bu Genelge'nin 6, 8 ve 14 üncü maddeleri, 8 inci maddede yer verilen süre koşulu geçerli olmaksızın uygulanır. Yurtdışından davet edilen akademisyen/uzman/ilgili kişi veya kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımı ile yurtiçinde düzenlenen münhasıran kongre/konferans/kurultay gibi toplu etkinliklere ilişkin giderler; ulaşım ve konaklama giderleri, uluslararası kuruluşların en fazla 2 (iki) temsilcisi için geçerli olmak koşuluyla, bu Genelge'nin 14 üncü maddesi kapsamında desteklenir.

(2) İşbirliği kuruluşlarının açtıkları yurt dışı birimlerin desteklenmesinde (hizmet alım harcamaları dahil) bu Genelge'nin 9 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

#### Yarışma/etkinlik desteği

**MADDE 30** – (1) TİM veya Birlik tarafından döviz kazandırıcı hizmet sektörlerinin rekabet gücünün geliştirilmesine, sektörün hizmet standartlarının artırılmasına ve uluslararası alanda markalaşmasına yönelik olarak düzenlenen yarışma ve etkinliklere ilişkin giderlerin desteklenebilmesi için yarışma/etkinlik programının başlangıç tarihinden önce anılan kuruluşun “Hizmet Sektörleri Yarışma/Etkinlik Desteği Ön Onay Başvuru Belgeleri (EK-30A)” ile birlikte incelemeci kuruluşa başvuru yapması ve ön onay alması gerekir. Ön onay verilmeyen yarışmalar/etkinlikler desteklenmez.

(2) Ön onay alınan yarışma/etkinlik programı ile ilgili olarak herhangi bir değişiklik yapılması halinde TİM veya ilgili Birlik, söz konusu değişiklik hakkında, değerlendirilmek üzere gerekçesi ile birlikte incelemeci kuruluşa bilgi verir.

(3) Yarışmanın/etkinliğin gerçekleştirilmesini müteakip destek başvuruları, TİM veya Birlik tarafından “Hizmet Sektörleri Yarışma/Etkinlik Desteği Başvuru Belgeleri (EK-30)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(4) Bu madde kapsamında aşağıda belirtilen giderler desteklenir.

- a) Organizasyona katılım sağlayan davetlilerin en fazla 2 (iki) temsilcisinin uluslararası ve/veya şehirlerarası ekonomi sınıfı ulaşım ve transfer giderleri,
- b) Organizasyona katılım sağlayan davetlilerin en fazla 2 (iki) temsilcisinin kişi başına günlük 150 ABD Dolarına kadar konaklama (oda ve kahvaltı) giderleri,
- c) Tercümanlık giderleri,
- ç) Yarışma/etkinlik organizasyon giderleri (yer kirası, ilgili teknik araç ve gereçlerin kira giderleri, yemek ve ikram giderleri, vb.),
- d) Görsel, yazılı ve işitsel tanıtım giderleri,
- e) Halkla ilişkiler ve danışmanlık hizmeti giderleri,
- f) Katalog, broşür ve tanıtım malzemeleri giderleri.

## **V – Yurtdışı Fuar/Kongre/Konferans/Seminer/Festival/Film Market Katılımlarına Yönelik Destek Programı**

### **1) Bireysel katılımların desteklenmesi**

**MADDE 31** - (1) Sağlık turizmi, bilişim, eğitim, film, yönetim danışmanlığı, yayıncılık ve lojistik sektörlerinde faaliyet gösteren yararlanıcıların ve işbirliği kuruluşlarının yurtdışında düzenlenen ve “Desteklenen Bireysel Organizasyonlar Listesi (EK-31B)” nde yer alan fuar, kongre, konferans, seminer, festival, film marketleri etkinlikleri ile 2017/4 Sayılı Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesine İlişkin Karar’ın Uygulama Usul ve Esasları Genelgesi eki “Sektörel Nitelikli Uluslararası Fuarlar Listesi”nde yer alan fuarlara bireysel katılımlarına yönelik katılım giderlerinin desteklenmesine ilişkin başvurular, etkinliğin gerçekleştirilmesini müteakip bahsi geçen kuruluşlar tarafından “Bireysel Katılım Desteği Başvuru Belgeleri (EK-31)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Ulaşımın, fuara gidiş sürecinde fuarın başlangıç tarihinden en erken 5 (beş) gün önce Türkiye’den fuarın düzenlendiği ülkeye; fuardan dönüş sürecinde ise fuarın bitiş tarihinden itibaren en geç 5 (beş) gün sonra fuarın düzenlendiği ülkeden Türkiye’ye olması gerekir. Seyahate ilişkin olarak yapılması zorunlu yurtiçi ve yurtdışı aktarma ve bağlantılar destek kapsamındadır.

(3) Fuar katılımcısının destek kapsamındaki iki fuara katılımı ve her iki fuarda da aynı kişilerce temsil edilmesi halinde; Türkiye’den ilk ülkeye gidiş tarihinin, fuarın başlangıç tarihinden en erken beş gün önce olması, ikinci ülkeye gidiş tarihinin ilk fuarın bitiş tarihinden en geç beş gün sonra olması ve ikinci ülkeden Türkiye’ye geliş tarihinin ikinci fuarın bitiş tarihinden en geç 5 (beş) gün sonra olması kaydıyla, ulaşım masraflarının desteklenmesi mümkün bulunmaktadır.

(4) İşbirliği kuruluşları ve ilgili olabilecek diğer kurum ve kuruluşların teklifi üzerine veya re’sen Genel Müdürlükçe uygun görülen fuarlar, “Desteklenen Bireysel Organizasyonlar Listesi (EK-31B)”ne dahil edilir veya uygun görülmeyen fuarlar listeden çıkartılır. Anılan liste, Bakanlık internet sitesinde ilan edilir.

(5) Katılım gideri kapsamındaki harcamaların ve ulaşım giderlerinin desteklenebilmesi için, söz konusu organizasyona stant ile katılım sağlanması gerekir.

### **2) Milli katılım organizasyonlarının desteklenmesi**

**MADDE 32** - (1) İşbirliği Kuruluşları veya organizatörler tarafından yurt dışında eğitim, sağlık, bilişim, film, yönetim danışmanlığı, gayrimenkul, yayıncılık ve lojistik sektörü ile Bakanlık tarafından belirlenecek diğer konularda düzenlenen ve “Desteklenen Milli Katılım Organizasyonları Listesi (EK-32E)”nde yer alan fuar, kongre, konferans, seminer, festival, film marketleri gibi etkinliklere yönelik giderlerin desteklenebilmesi için işbirliği kuruluşu veya organizatör tarafından organizasyonun başlangıç tarihinden en az 1 (bir) ay önce “Milli Katılım Organizasyonu Ön Onay Başvuru Belgeleri (EK-32C)” ile birlikte incelemeci kuruluşa başvuru yapılması ve ön onay alınması gerekir. Ön onay verilmeyen organizasyonlar desteklenmez.

(2) Ön onay alınan organizasyon ile ilgili olarak herhangi bir değişiklik yapılması halinde ilgili işbirliği kuruluğu veya organizatör, söz konusu değişiklik hakkında, değerlendirilmek üzere gerekçesi ile birlikte incelemeci kuruluğu bilgi verir.

(3) Organizasyonun gerçekleştirilmesini müteakip işbirliği kuruluğu veya organizatör tarafından reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine ilişkin harcamaları ile info-stand, gösteri/etkinlik/trend alanına ilişkin giderlerinin desteklenmesi için “Milli Katılım Organizasyonu Tanıtım Desteği Başvuru Belgeleri (EK-32F)” ile; organizasyon katılımcıları tarafından ise ulaşım ve katılım giderlerinin desteklenmesi için “Milli Katılım Organizasyonu Katılım Desteği Başvuru Belgeleri (EK-32)” ile birlikte doğrudan veya posta ile incelemeci kuruluğu başvuru yapılır.

(4) Onaylanan milli katılım organizasyonları, Bakanlık internet sitesinde ilan edilir.

(5) İşbirliği Kuruluşları veya organizatörlerin, organizasyon konusu sektörün/sektörlerin veya organizasyon katılımcılarının tanıtımını ve katılımcılara iletişim hizmetleri sunulmasına yönelik info-standlarına ilişkin giderler, toplam alanı 25 m<sup>2</sup>'yi geçmemek üzere; gösteri/etkinlik/trend alanına ilişkin giderler ise katılımcılara kiralanılan toplam organizasyon alanının %15'ini geçmemek üzere desteklenir.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Ortak Hükümler

### İlave destek oranları

**MADDE 33** - (1) Bu Genelge'nin 4, 5, 8 ve 9 uncu maddelerinde belirtilen faaliyetlerin Genel Müdürlükçe belirlenen “Hedef ve Öncelikli Ülkeler Listesi (EK-1)”nde yer alan 15 (on beş) ülkeye yönelik gerçekleştirilmesi halinde destek oranı 10 (on) baz puan; “İlave Destek Verilecek İller Listesi (EK-2)”nde yer alan illerde merkezi bulunan yararlanıcılar tarafından gerçekleştirilmesi halinde ise destek oranı 10 (on) baz puan arttırılarak uygulanır.

(2) Bu Genelge'nin 31 ve 32 nci maddeleri kapsamında gerçekleşen faaliyetlerin Genel Müdürlükçe belirlenen “Hedef ve Öncelikli Ülkeler Listesi(EK-1)”nde yer alan ülkelere yönelik olarak gerçekleştirilmesi durumunda, katılım ve ulaşım harcamalarına yönelik destek oranı 20 (yirmi) baz puan arttırılarak uygulanır.

(3) Faaliyetin birden çok ülkeyi kapsamaması durumunda, söz konusu ülkelerin tamamının “Hedef ve Öncelikli Ülkeler Listesi (EK-1)”nde yer alması şartıyla ilave destek oranı uygulanır.

### Destek başvurusu

**MADDE 34** - (1) Bu Genelge'nin 6, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19 uncu maddeleri ile 29 maddenin birinci fıkrasında düzenlenmiş olan destek unsurlarından

yararlanılabilmesi için destek başvurusu, ödemenin gerçekleştirilmesinden itibaren en geç 6 (altı) ay içerisinde incelemeci kuruluşa yapılır.

(2) Bu Genelge'nin 21, 27, 30, 31, 32 nci maddelerinde düzenlenmiş olan destek unsurlarından yararlanılabilmesi için destek başvurusu, faaliyetin bitiş tarihinden; 13 üncü maddesinde düzenlenmiş destek unsurundan yararlanılabilmesi için uluslararası hastanın sağlık kuruluşuna kaydından itibaren; 20 nci maddesinde düzenlenmiş destek unsurundan yararlanılabilmesi için ise filmin yurtdışında gösterime girmesinden veya satışa sunulmasından itibaren en geç 6 (altı) ay içerisinde incelemeci kuruluşa yapılır.

(3) Bu Genelge'nin 9 uncu maddesinde ve 29 uncu maddenin ikinci fıkrasında düzenlenmiş olan destek unsurundan yararlanılabilmesi için destek başvurusu, ödemenin gerçekleştirilmesinden itibaren en geç 6 (altı) ay içerisinde incelemeci kuruluşa yapılır.

(4) Bu Genelgenin 4, 5 ve 7 nci maddelerinde düzenlenmiş olan destek unsurlarından yararlanılabilmesi için destek başvurusu, ödemenin gerçekleştirilmesinden itibaren en geç 18 (onsekiz) ay içerisinde incelemeci kuruluşa yapılır.

(5) Bu maddenin birinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen destek unsurlarına ilişkin başvuruların yapılabilmesi için faaliyetin tamamlanması veya destek konusu tescil işleminin bitmiş olması gerekmekte olup uzun dönemli tanıtım, bilgisayar oyunu/ mobil uygulama geliştirme ve tescil süreçleri hallerinde de, bu maddenin ilgili fıkralarında belirtilen süreler içinde incelemeci kuruluşa destek başvurusu yapılır. Ancak, destek ödemesinin gerçekleştirilebilmesi için söz konusu faaliyetin / tescil işleminin tamamlanması ve söz konusu durumun dilekçe ve/veya gerekli belgelerin ibrazı ile incelemeci kuruluşa bildirilmesi gerekir.

(6) Belirtilen sürelerde gerçekleştirilmeyen destek başvuruları, değerlendirmeye alınmaz.

(7) Yararlanıcılar ve işbirliği kuruluşları, "Temel Bilgi ve Belgeler (EK-3)"i bir defaya mahsus olmak üzere, incelemeci kuruluş bünyesinde yer alan Yararlanıcı Bilgi Bankasında tutulmalarını teminen ilk destek başvurusu kapsamında incelemeci kuruluşa iletir. Yararlanıcı ve işbirliği kuruluşu, güncelliğini yitiren veya değişen bilgi ve belgeleri yeniler.

## **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

### **Diğer Hükümler**

#### **Ödeme**

**MADDE 35 - (1)** İncelemenin sonuçlanmasını müteakip destek ödemesi yapılabilmesi için başvuru sahibi yararlanıcının veya İşbirliği Kuruluşunun, Maliye Bakanlığına ve Sosyal Güvenlik Kurumuna vadesi geçmiş vergi ve sosyal güvenlik borcu bulunup bulunmadığı incelemeci kuruluş tarafından sorgulanır. Gerek görülmesi halinde, borç durumuna ilişkin belgenin, yararlanıcı veya İşbirliği Kuruluşu tarafından temin edilmesi talep edilir.

(2) Yararlanıcı veya işbirliği kuruluşunun, anılan kurumlara vadesi geçmiş borcu bulunmadığının ya da borçları yeniden yapılandırılmışsa yeniden yapılandırma sözleşmesine uyulduğunun tespit edilmesi halinde, uygun görülen hak ediş miktarına ilişkin ödeme talimatı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına, bilgi yazısı ise destek ödemesinin yapılacağı yararlanıcı veya işbirliği kuruluşuna gönderilir.

(3) Destek ödemesi yapılacak yararlanıcı veya işbirliği kuruluşunun borcunun bulunduğu tespit edilmesi halinde mahsup işlemi yapılır. Ödenecek hak ediş tutarının borçların tamamını karşılamaması halinde borç durumunu gösterir belgelerde yer alan tutarların hak edişe orantılanması suretiyle her iki kuruma dağıtım yapılmasını teminen ödeme talimatı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına, bilgi yazısı ise destek ödemesinin yapılacağı yararlanıcı veya işbirliği kuruluşuna gönderilir. Ödenecek hak ediş tutarının borçların tamamını karşılamaması halinde her iki kuruma ilgili tutarın gönderilmesini teminen ödeme talimatı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na, destek başvurusu sonucuna ilişkin bilgi yazısı ise destek ödemesinin yapılacağı yararlanıcı veya işbirliği kuruluşuna intikal ettirilir. Bakiye varsa yararlanıcı veya işbirliği kuruluşuna ödenmesini teminen ödeme talimatı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na, destek başvurusu sonucuna ilişkin bilgi yazısı ise destek ödemesinin yapılacağı yararlanıcı veya işbirliği kuruluşuna intikal ettirilir.

(4) Mahsup işlemi gerçekleşmeden her iki kurumdan birisi tarafından haciz konulmuşsa, haczi koyan kurumun alacağının tamamının ödenmesini teminen ödeme talimatı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na, destek başvurusunun sonucuna ilişkin bilgi yazısı ise destek ödemesinin yapılacağı yararlanıcı veya işbirliği kuruluşuna intikal ettirilir. Haczedilen tutarın ilgili kuruma gönderilmesinden önce diğer kurum tarafından da haciz konulması halinde ise ilk haczi koyan kurumun alacağının tamamının ödenmesini teminen ödeme talimatı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na, destek başvurusunun sonucuna ilişkin bilgi yazısı ise destek ödemesinin yapılacağı yararlanıcı veya işbirliği kuruluşuna intikal ettirilir. Bakiye varsa koyduğu hacze istinaden diğer kuruma gönderilmesini teminen ödeme talimatı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na, destek başvurusunun sonucuna ilişkin bilgi yazısı ise destek ödemesinin yapılacağı yararlanıcı veya işbirliği kuruluşuna intikal ettirilir.

**MADDE 36** - (1) “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca Alım Satım Konu Olmayan Bilgi Amaçlı Kur Tablosu'nda” yer almayan ülke para birimleri ABD Doları'na çevrilirken “www.oanda.com” sitesi kurları esas alınır.

(2) Bu Genelge'nin 8 inci maddesi kapsamında gerçekleştirilen sosyal ağ reklamları ile arama motorlarında gerçekleştirilen reklamlara ilişkin ödemelerin ay bazında üçten fazla olması halinde, ödeme tutarları ABD Dolarına veya Türk Lirasına çevrilirken ilgili ayın on beşinci gününün, on beşinci günün iş gününe rastlamaması halinde ise izleyen ilk iş günün kuru esas alınır.

(3) Bu Genelge'nin 13 üncü maddesi kapsamında “elektronik bilet”, “ödeme belgesi” niteliğinde olup 2015/8 sayılı Karar'ın 30 uncu maddesinde belirtilen kur karşılıklarının hesaplanmasında elektronik biletin düzenlenme tarihi esas alınır.

(4) Desteğe konu ödemelerin bankacılık kanalıyla yapılması esas olup ödeme belgesi üzerinde sadece işlem tarihinin yer alması durumunda işlem tarihi, hem işlem hem de valör tarihinin yer alması durumunda valör tarihi esas alınır.

(5) Uluslararası standartlarda bankacılık sisteminin yerleşmediği ülkelerde bankacılık sistemi dışında yapılan ödemelerin desteklenebilmesi için, ilgili Ticaret Müşavirliğinin/Ataşeliğinin ödeme belgesinin o ülke şartlarında muteber olduğuna ilişkin onayı gerekir.

(6) Bilgisayar oyunu/mobil uygulamanın satışına yönelik olarak oluşana komisyon giderlerinin bilgisayar oyunu/mobil uygulamayı pazarlayan şirket (uygulama/oyun platformu) tarafından satış hasılatından mahsup edilmesi halinde yurt dışı şirketin bilişim şirketine yaptığı para transferlerini gösterir banka onaylı belgeler, ödeme belgesi olarak kabul edilebilir.

(7) Bu maddenin beşinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla ödemenin; yararlanıcı, işbirliği kuruluşu tarafından bankacılık kanalı ile gerçekleştirilmesi zorunludur. Bu Genelgenin 9 uncu maddesine ilişkin ödemeler başvuru sahibi ile organik bağı bulunan yurt dışı birim tarafından gerçekleştirilebilir. Yurtdışı Birim tarafından gerçekleştirilen ödemelerde destek ödeme tutarının hesaplanmasında, yararlanıcı veya işbirliği kuruluşunun yurtdışı ortaklık oranı dikkate alınır.

(8) Ödemenin, bu maddenin yedinci fıkrasında sayılan kuruluşların ortağı, çalışmanı veya harcama yapma yetkisi verildiği şirket imza sirkülerinde/ şirket yetkilisi tarafından verilen vekaletnamede belirtilen kişiler tarafından yapılması halinde, bahse konu ödemenin bankacılık kanalı ile gerçekleştirilmiş olması şartıyla; ilgili meblağın anılan kuruluşlar tarafından ödemeyi gerçekleştiren kişiye aktarıldığının tevsiki ve söz konusu ortaklık/istihdam/harcama yetkisi bağına ilişkin kanıtlayıcı belgelerin sunulması zorunludur.

(9) Yurtdışında düzenlenen banka ödeme belgelerinin Ticaret Müşavirliği/Ataşeliği tarafından onaylanması halinde banka onayı aranmaz.

(10) Taraflarca imzalanarak karşılıklı olarak elektronik ortamda iletilen sözleşmeler; başvuru sahibi yararlanıcı veya işbirliği kuruluşunu temsile yetkili kişinin ıslak imzasını taşıması şartıyla asıl olarak kabul edilir. Ayrıca hizmet sunanlar tarafından tüm kullanıcılar/hizmet alanlar için işin genel hüküm ve koşulları ile hizmet şartlarını belirlemek amacıyla standart olarak düzenlenerek ilgili internet sitesinde yayınlanan belgeler sözleşme olarak kabul edilir ve bu sözleşmelerde imza aranmaz.

(11) Bu Genelge'nin 8, 14, 15, 16, 21, 26, 29, 30 ve 32 nci maddelerinde belirtilen tanıtım faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen toplam harcamanın 10.000 ABD Doların altında olması durumunda ayrıca sözleşme aranmaz.

(12) Bu Genelge'nin 8, 14, 15, 16, 21, 26, 29 ve 32 nci maddelerinde belirtilen tanıtım faaliyetleri kapsamında,

- Ulaşım ve konaklama giderleri,
- Tanıtım malzemelerinin nakliye bedelleri,

- Türkçe yapılan tanıtım harcamaları,
  - Yurtiçine yönelik tanıtım harcamaları,
  - Yurtdışında Türkçe yayın yapan yayın organlarında yayınlanan tanıtım harcamaları
- desteklenmez.

**MADDE 37 -** (1) 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde elektronik yolla tebligat yapılması mecbur kılınan bütün yaralanıcıların/işbirliği kuruluşlarının, 2015/8 sayılı Karar kapsamındaki desteklerden faydalanmaları için Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) adreslerini, Temel Bilgi ve Belgeler (EK-3) arasında yer alan Beyanname ile incelemeci kuruluşa bildirmeleri ve eksiklik bildirimlerinin bu adrese yapılması zorunludur

(2) İncelemeci kuruluş, 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde, bildirimlerini KEP adresi aracılığıyla yapar. Elektronik yolla tebligat, bildirim yaralanıcıların/işbirliği kuruluşlarının elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.

(3) İncelemeci kuruluş kayıtlarındaki adreslerinin/KEP adreslerinin güncel halde tutulması yaralanıcıların/işbirliği kuruluşlarının yükümlülüğündedir.

(4) 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde elektronik yolla tebligat yapılması zorunlu olmayan yaralanıcıların/işbirliği kuruluşlarına yapılacak tebligatlar incelemeci kuruluş kayıtlarındaki adreslere iadeli-taahhütlü mektup gönderilmek suretiyle yapılır. Posta ile bildirim herhangi bir sebeple geri dönmesi durumunda, eksik tamamlama süresi postanın geri gelme tarihinde başlatılır.

**GEÇİCİ MADDE 1-** (1) 2015/8 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar'ın yayımı tarihinde incelemesi sonuçlandırılmamış destek başvurularına, başvurunun yapıldığı tarihte geçerli bulunan mevzuat uygulanır. Bununla birlikte söz konusu başvurular, varsa bu Karar'ın lehte olan hükümlerinden de yararlanır.

(2) Genelge hükümlerindeki değişiklikler, değişiklik tarihinden sonra gerçekleştirilen faaliyetlere uygulanacak olup söz konusu tarihten önceki faaliyetlere ilişkin destek başvurularının incelenip sonuçlandırılmasında anılan değişikliklerin lehte olan hükümleri uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 2-** (1) Yararlanıcı ve İşbirliği Kuruluşları tarafından 1 Ocak 2018 tarihinden önce yapılacak olan destek başvuruları doğrudan veya posta ile Genel Müdürlüğe yapılır.